

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1757

[Total No. of Pages : 2

[5349]-101

B.P.Ed.

FOUNDATIONS OF PHYSICAL EDUCATION (Paper - I)

(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to right indicate full marks.*

Q1) Answer in brief any four of the following :

[4 × 10 = 40]

- a) Write down the sociological implications of physical education and sports.
- b) Explain the aim and objectives of physical education in detail along with two definitions.
- c) Historical development of physical education in India. - After independence.
- d) Elaborate the career opportunities in sports
- e) Explain Idealism and naturalism.
- f) Explain modern olympics.

Q2) Answer the following :

[4 × 6 = 24]

- a) What is sociology in sports?
- b) Scope of physical education.
- c) Physical education in china.
- d) Gender in physical education

Q3) Short notes

[4 × 4 = 16]

- a) Pragmatism
- b) Values in sports
- c) Sachin Tendulkar
- d) Role conflicts in sports

Total No. of Questions : 3]

P1757

[5349]-101

B.P.Ed.

FOUNDATIONS OF PHYSICAL EDUCATION (Paper - I)

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [4 × 10 = 40]
- अ) शारीरिक शिक्षण व खेळाचे समाजशास्त्रीय परिणाम लिहा.
ब) शारीरिक शिक्षणाच्या दोन व्याख्या सांगून त्याची ध्येय व उद्दिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा.
क) स्वातंत्र्यपूर्व कालखंडातील भारतातील शारीरिक शिक्षण विकासाची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी
ड) शारीरिक शिक्षणातील व्यावसायिक संधी स्पष्ट करा.
इ) आदर्शवाद व निसर्गवाद स्पष्ट करा.
फ) आधुनिक ऑलिम्पिक स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [4 × 6 = 24]
- अ) खेळातील समाजशास्त्र म्हणजे काय?
ब) शारीरिक शिक्षणाची व्याप्ती
क) चीन मधील शारीरिक शिक्षण
ड) शारीरिक शिक्षणातील लिंगनिहायता
- प्रश्न 3) टिपा लिहा. [4 × 4 = 16]
- अ) कार्यवाद
ब) खेळातील मूल्ये
क) सचिन तेंडूलकर
ड) शारीरिक शिक्षणातील भूमिकेची संधिगता

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1758

[Total No. of Pages : 2

[5349]-102

B.P.Ed.

PSYCHOLOGY OF LEARNER

(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to right indicate full marks.*

Q1) Answer any four of the following:

[40]

- a) Importance of sports psychology to Physical Education Teacher
- b) Principle of development & distinguish between growth & development.
- c) Define cognitive process. Explain sensation & Perception.
- d) Characteristics of sportsmen pre-during post competition.
- e) Define leadership & explain types of headers.
- f) Write McDougals 14 instincts.

Q2) Answer in brief

[24]

- a) Define learning & Explain types of learning.
- b) Role of teacher as role model.
- c) Personality traits of team sports, combative sports & women sportsmen
- d) Types of anxiety

Q3) Short notes (any 4)

[16]

- a) Define sports psychology (any 2) and write areas of sports psychology.
- b) Training to be given the adolescents.
- c) Types of spectators.
- d) Causes & Remedies for emotional disturbances.
- e) Techniques of motivation.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P1758

[5349]-102

B.P.Ed.

PSYCHOLOGY OF LEARNER

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालील पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [40]
- अ) क्रीडा मानसशास्त्राचे शारीरिक शिक्षण शिक्षकासाठीचे महत्व लिहा.
ब) विकासाची तत्वे व वाढ आणि विकासातील फरक लिहा.
क) बोधात्मक प्रक्रिया स्पष्ट करा. संवेदना आणि अवबोध स्पष्ट करा.
ड) स्पर्धेपूर्वी-दरम्यान-आणि नंतरचे खेळाडूचे गुणवैशिष्ट्ये सांगा.
इ) नेतृत्वाची व्याख्या सांगा आणि नेत्यांचे प्रकार सांगा.
फ) मॅकड्युगलच्या 14 सहजप्रवृत्ती लिहा.
- प्रश्न 2) सर्व प्रश्न सोडवा. [24]
- अ) अध्ययनाची व्याख्या व प्रकार स्पष्ट करा.
ब) “आदर्श शिक्षक” म्हणून शिक्षकाची भूमिका सांगा.
क) सांघिक खेळ, द्वंद्वखेळ व महिला खेळाडू यांच्या व्यक्तिमत्त्वाची गुणवैशिष्ट्ये लिहा.
ड) चिंतेचे प्रकार लिहा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही 4 टीपा सोडवा. [16]
- अ) क्रीडा मानसशास्त्राच्या कोणत्याही दोन व्याख्या द्या व क्रीडा मानसशास्त्राची क्षेत्र लिहा.
ब) कुमारवस्थेतील मुलांसाठी प्रशिक्षण कार्यक्रम लिहा.
क) प्रक्षकांचे प्रकार लिहा.
ड) भावनिक अस्वस्थतेची कारणे व उपाय लिहा.
इ) प्रेरणेची तंत्रे सांगा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1759

[Total No. of Pages : 2

[5349]-103

BPEd (Semester - I)

103 : LEARNING TO TEACH PHYSICAL EDUCATION

(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Q1) Attempt any four questions from the following: **[40]**

- i) Write in detail the objectives of physical education.
- ii) Explain the stages of motor learning. what is it's implication for PE ?
- iii) Define extension, refinement and application. Give an example of content development for an activity of your choice.
- iv) What is the importance of planning ? Plan a unit for a game/activity of your choice.
- v) Describe strategies for active supervision and monitoring a Phy. Edu. class.
- vi) Classify teaching styles. explain self-check style and guided discovery style.

Q2) Attempt all the questions **[24]**

- i) Explain equipment management for PE classes.
- ii) What is the difference in rules and protocols ? why are they important ?
Give examples
- iii) Explain the criteria for designing learning experience.
- iv) Write about strategies to prevent Misbehaviour in class

Q3) Write short notes (any 4) **[16]**

- i) Traits of an effective PE teacher
- ii) Phases of motor development
- iii) Reasons for using multiple teaching styles
- iv) types of feedback
- v) Parts of PE lesson plan
- vi) Characteristics of a physically educated person

Total No. of Questions : 3]

P1759

[5349]-103

BPEd (Semester - I)

103 : LEARNING TO TEACH PHYSICAL EDUCATION

(2015 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

-
- प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा [40]
- शारीरिक शिक्षणाची उद्दिष्टे सविस्तर लिहा
 - फारक कौशल्य अध्ययनाचे स्तर स्पष्ट करा. व याचे शारिरिक शिक्षणातील मतितार्थ स्पष्ट करा.
 - व्याख्या द्या - विस्तार कार्य, सुधारकार्य व विस्तार कार्य आपल्या निवडीच्या शारीरिक उपक्रमाचे आशय विश्लेषण करून उदाहरण द्या.
 - नियोजनाचे महत्त्व काय असते ? कोणत्याही एक खेळ/उपक्रमाचे घटक नियोजन करा.
 - शारीरिक शिक्षण तासिकेदरम्यान सक्रीय पर्यवेक्षण व देखरेखीच्या योजनांचे वर्णन करा.
 - अध्यापन शैलींचे वर्गीकरण करा. स्व-परिक्षण शैली व निर्दोषित शोध शैली स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) पुढील प्रश्न सोडवा [24]
- शा. शिक्षण वर्गातील साहित्य व्यवस्थापन स्पष्ट करा.
 - नियम व शिष्टाचार मध्ये काय फरक असतो ? त्यांचे महत्त्व काय असते ? उदाहरणे द्या
 - अध्ययन अनुभूती निर्मितीचे निकष स्पष्ट करा.
 - वर्गातील गैरवर्तत रोखण्यासाठीच्या उपाययोजना लिहा .
- प्रश्न 3) टिपा लिहा (कोणत्याही चार) [16]
- प्रभावी शा.शि. शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये
 - कारक विकासाच्या अवस्था
 - विविध अध्यापन शैली वापरण्याची कारणे
 - फिडबॅक चे प्रकार
 - शारीरिक शिक्षण पाठातील भाग
 - शारीरिक शिक्षणाचे सुशिक्षित व्यक्तीची गुणवैशिष्ट्ये

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1760

[Total No. of Pages : 24

[5349]-104

B.P.Ed.

MARATHI

(104) : Methodology of Teaching (Optional)

मराठी अध्यापन पध्दती

(2015 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना:

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[40]

- अ) मातृभाषेची व्याख्या देवून मातृभाषा अध्ययन-अध्यापनाची तत्वे स्पष्ट करा.
- ब) मातृभाषेची साधक-बाधक चर्चा करा.
- क) नियोजनाच्या व्याख्या देवून कोणत्याही एका इयत्तेचा वार्षिक नियोजनाचा आराखडा तयार करा.
- ड) वाचनाची व्याख्या द्या. वाचनचे कौशल्ये सुधारण्यासाठी उपक्रम सुचवा.
- इ) आशययुक्त अध्यापन पध्दतीची व्याख्या देवून आशययुक्त अध्यापन पध्दतीचे कोणतेही पाच प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[24]

- अ) मातृभाषेचे विशेष उद्दिष्टे उदाहरणासह सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) शैक्षणिक साधनाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
- क) आदर्श पाठ्यपुस्तकाचे निकष स्पष्ट करा.
- ड) आशययुक्त अध्यापन पध्दतीचे उद्दिष्टे लिहा.
- इ) नाट्यीकरण पध्दतीचे गुणदोष लिहा.
- ई) व्याकरण अध्यापनाचे फायदे लिहा.

P.T.O.

प्रश्न 3) टीप लिहा. (कोणत्याही चार)

[16]

- अ) वाचनाचे फायदे लिहा.
- ब) मातृभाषा समृद्धीसाठी उपक्रम लिहा.
- क) पाठ नियोजनाचे महत्व
- ड) मातृभाषा शिक्षकाची शैक्षणिक पात्रता लिहा.
- इ) आशययुक्त अध्यापन पध्दतीचे फायदे लिहा.

Total No. of Questions : 3]

P1760

[5349]-104

B.P. Ed. (Semester - I)

HINDI

Methodology of Teaching (Optional)

हिंदी अध्यापन पध्दती

(2015 Pattern)

समय : 3 घंटे]

[पूर्णांक : 80

- सूचना: 1) सभी प्रश्न अनिवार्य है ।
2) सभी प्रश्नों के अंक दाईं ओर दिये गये है ।

प्रश्न 1) दिर्घोत्तरी प्रश्न : (केवल चार) [4 × 10 = 40]

- अ) त्रिभाषा सूत्र की आवश्यकता तथा स्वरूप स्पष्ट कीजिए और महाराष्ट्र राज्य में त्रिभाषा सूत्र का स्वरूप स्पष्ट कीजिए ।
ब) भाषा शिक्षा में काव्य का स्थान समझाते हुए किसी एक कविता की पाठटिपण्णी की सहायता से कविता पाठ का स्वरूप विशद कीजिए ।
क) हिंदी अध्यापक के सामान्य और विशेष गुणों की सविस्तर चर्चा करे ।
ड) सूक्ष्म अध्यापन की संकल्पना स्पष्ट कीजिए ।
इ) भाषा शिक्षा में व्याकरण का महत्व समझाते हुए व्याकरण अध्यापन की किसी भी दो प्रणालियों को स्पष्ट करे ।
फ) सहायक साधनों के प्रकार तथा महत्व विशद कीजिए । टि.व्ही. का हिंदी अध्यापन में आप किस प्रकार उपयोग करोगे यह सोदाहरण विशद कीजिए ।

प्रश्न 2) सभी प्रश्नों के उत्तर लिखिए । [4 × 6 = 24]

- अ) हिंदी शिक्षा के उद्देश ।
ब) भाषा शिक्षा में काव्य अध्यापन के उद्देश्य व महत्व समझाइए ।
क) दृकश्राव्य साधनों का महत्व ।
ड) सूक्ष्म अध्यापन के लाभ स्पष्ट करे ।

प्रश्न 3) टिपणीयाँ लिखे । (केवल चार)

[4 × 4 = 16]

- अ) सूक्ष्म अध्यापन के विविध उपकौशल्य ।
- ब) प्राथमिक शिक्षालयों में हिंदी भाषा का स्थान ।
- क) फलक के लाभ तथा मर्यादाएं ।
- ड) संरचना प्रणाली - स्वरूप एवं लाभ ।
- इ) पाठ नियोजन की आवश्यकता

Total No. of Questions : 3]

P1760

[5349]-104

B.P.Ed.

METHODOLOGY OF TEACHING ENGLISH

(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write in detail (any 4) :

[4 × 10 = 40]

- a) Importance of English in today's world.
- b) Dramatization
- c) Difference between Reader & Textbook.
- d) Methods of teaching grammar.
- e) Importance of content cum methodology.
- f) Merits & Demerits of direct method.

Q2) Write in brief :

[4 × 6 = 24]

- a) General objectives of Teaching English.
- b) Define grammar translation method & write its merits & demerits.
- c) General & specific aims of teaching poetry.
- d) Define grammar & write in brief types of grammar.

Q3) Answer in short (Any 4) :

[4 × 4 = 16]

- a) Place of English in School curriculum.
- b) Language Games
- c) Oral & Silent reading
- d) Oral & written tests
- e) Types of composition

Total No. of Questions : 3]

P1760

[5349]-104

B.P.Ed. (Semester - I)

HISTORY METHOD

**P-104 : Methodology of Teaching History Education
(2015 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Solve any four of the following: [40]

- a) Illustrate kinds of History.
- b) Explain special qualities of History Teacher.
- c) Discuss about story telling and dramatization methods of teaching history.
- d) Describe concept and nature of content cum methodology in teaching history.
- e) Write about planning in teaching history.
- f) Why teaching aids are important for effective learning? Discuss.

Q2) Solve all questions of the following: [24]

- a) How teaching of history affects human life?
- b) Why history teacher organization is needed?
- c) Why project method is effective method of teaching history?
- d) Write need of CCM in teaching-learning history.

Q3) Write any four short notes : [16]

- a) Values of teaching history
- b) Correlation of history and civics
- c) Importance of history text book.
- d) Implementation of CCM
- e) Modern concept of history

Total No. of Questions : 3]

P1760

[5349]-104

B.P.Ed. (Semester - I)

HISTORY METHOD

P-104 : Methodology of Teaching History Education
(2015 Pattern)

मराठी रुपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील पैकी कोणतेही चार सोडवा. [40]

- अ) इतिहासाचे प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा.
ब) इतिहास शिक्षकाच्या विशेष गुणवत्ता स्पष्ट करा.
क) इतिहास अध्यापनाच्या कथाकथन आणि नाट्यीकरण पध्दती विषयी चर्चा करा.
ड) इतिहास अध्यापनातिल आशययुक्त अध्यापनाची संकल्पना आणि स्वरूप वर्णन करा.
इ) इतिहास अध्यापनातील नियोजन याविषयी लिहा.
फ) प्रभावी अध्यापनासाठी शैक्षणिक साधने महत्वाची का आहेत? चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालील सर्व प्रश्न सोडवा. [24]

- अ) मानवी जीवनावर इतिहासाचे अध्यापन कसा परिणाम करते?
ब) इतिहास शिक्षक संघटनेची गरज का आहे?
क) इतिहास अध्यापनाची प्रकल्प पध्दत प्रभावी का आहे?
ड) इतिहास अध्ययन अध्यापनात आशययुक्त अध्यापनाची गरज लिहा.

प्रश्न 3) खालील कोणत्याही चार टीपा लिहा. [16]

- अ) इतिहास अध्यापनाची मूल्ये
ब) इतिहास आणि नागरीक शास्त्र समवाय
क) इतिहास पाठ्यपुस्तकाचे महत्व
ड) आशययुक्त अध्यापन पध्दतीची अंमलबजावणी
इ) इतिहासाची आधुनिक संकल्पना

Total No. of Questions : 3]

P1760

[5349]-104

B.P.Ed. (Semester - I)

(104) : METHODOLOGY OF TEACHING GEOGRAPHY

(2015 Pattern) (Paper - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Any four:

[4 × 10 = 40]

- a) Elaborate tree diagram of Geography structure.
- b) Explain the relation between Geography & other subject.
- c) Explain trip (Visit) method and project method alongwith its advantages and limitations.
- d) What is concentric method of curriculum. Explain its effectiveness and limitations.
- e) What is text book? Describe its characteristics.
- f) Explain in brief five steps of teaching as per Hebert.

Q2) Write in brief :

[4 × 6 = 24]

- a) Write down all techniques of evaluation as per objectives of Geography evaluation.
- b) List down characteristics of Geography Teacher.
- c) Explain unit planning.
- d) Explain difference between Natural region method & Political regional method.

Q3) Any four :

[4 × 4 = 16]

- a) Definition of Geography
- b) Types of Geography
- c) Types of maps
- d) 10 values from Geography
- e) Role of teacher in CCM
- f) Definition of curriculum

Total No. of Questions : 3]

P1760

[5349]-104

B.P.Ed. (Semester - I)

(104) : METHODOLOGY OF TEACHING GEOGRAPHY

(2015 Pattern) (Paper - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. [4 × 10 = 40]

- अ) भूगोलाची संरचना वृक्षाकृती (Tree-Diagram) स्वरूपात मांडा.
ब) भूगोल विषयाचा इतर शालेय विषयाशी असणारा संबंध स्पष्ट करा.
क) प्रकल्प व प्रवास अध्यापन पध्दती स्पष्ट करू त्याचे मर्यादा व जमेच्या बाजू सविस्तर मांडा.
ड) अभ्यासक्रमातील समकेंद्रिय पध्दती स्पष्ट करून, ह्या पध्दतीचे फायदे व मर्यादा स्पष्ट करा.
इ) पाठ्यपुस्तक म्हणजे काय? आदर्श पाठ्यपुस्तकाची लक्षणे लिहा?
फ) हर्बार्टने सांगितलेल्या पंचपदी सविस्तर मांडा.

प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [4 × 6 = 24]

- अ) भूगोलाच्या मूल्यमापनातील उद्दीष्टे सांगून त्यानुरूप मूल्यमापन तंत्रे लिहा.
ब) भूगोल शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये तपशीलवार लिहा.
क) पाठ नियोजन स्पष्ट करा.
ड) नैसर्गिक विभागणः पध्दती आणि राजकीय विभागणः पध्दतीचे फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही चार सोडवा.

[4 × 4 = 16]

- अ) भूगोलाची परिभाषा
- ब) भूगोलाचे प्रकार
- क) नकाशाचे प्रकार
- ड) भूगोल अभ्यासक्रमातील 10 मुल्ये
- इ) आशययुक्त अध्यापनात शिक्षकाची भूमिका
- फ) अभ्यासक्रमाची परिभाषा

Total No. of Questions : 3]

P1760

[5349]-104

B.P.Ed.

104 : METHODOLOGY OF TEACHING-MATHEMATICS

(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write in brief (any 4):

[4 × 10 = 40]

- a) Differentiate between analytical and synthetical method of teaching mathematics.
- b) Write importance of mathematics in school curriculum.
- c) Prepare a lesson note to teach similarity of triangles for class 10th students.
- d) Prepare a plan to implement content-cum methodology in teaching mathematics.
- e) Write qualification and qualities of mathematics teacher.
- f) Prepare a unit plan for teaching mathematics for class 8th.

Q2) Write in brief (all) :

[4 × 6 = 24]

- a) Types of teaching aid.
- b) Enrichment programme for gifted students.
- c) Explain Heron's formula to find area of triangle.
- d) Analyse concept and nature of CCM in teaching mathematics.

Q3) Write short notes (any 4) :

[4 × 4 = 16]

- a) Demerits of deductive method of teaching
- b) Importance of mathematics club
- c) Types of quadrilateral
- d) CCM-meaning
- e) Importance of students evaluation

Total No. of Questions : 3]

P1760

[5349]-104

B.P.Ed.

104 : METHODOLOGY OF TEACHING-MATHEMATICS

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) संक्षिप्त उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

[4 × 10 = 40]

- अ) पृथकरण व संयोजन गणित अध्यापन पध्दती मधील फरक सांगा.
ब) शालेय अभ्यासक्रमात गणिताचे महत्व लिहा.
क) इयत्ता 10 वी करिता 'त्रिकोणाची समरूपता' अध्यापना करिता पाठ टाचन तयार करा.
ड) गणित अध्यापना मध्ये आशय-युक्त अध्यापनाची अमलबजावणी करिता नियोजन तयार करा.
इ) गणित शिक्षकाचे शैक्षणिक योग्यता व गुणवत्ता लिहा.
फ) 8 वी इयत्ता करिता 'घटक नियोजन' तयार करा.

प्रश्न 2) संक्षिप्त उत्तरे लिहा. (सर्व)

[4 × 6 = 24]

- अ) शैक्षणिक साधनाचे प्रकार
ब) गुणवत्त विद्यार्थीन करिता सबलीकरण कार्यक्रम.
क) त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ करिता चे हेरोनॅ सुत्र स्पष्ट करा.
ड) गणित अध्यापना करिता आशय युक्त अध्यापन पध्दती याचे संकल्पना व स्वरूपा चे पृथकरण करा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणतेही चार)

[4 × 4 = 16]

- अ) उद्गामी अध्यापन पध्दती चे तोटे
- ब) गणिताचे संघाचे महत्व
- क) चौकोनाचे प्रकार
- ड) CCM-अर्थ
- इ) मुल्यमापनाचे महत्व

Total No. of Questions : 3]

P1760

[5349]-104

B.P.Ed.

**P-104 : METHODOLOGY OF TEACHING-GENERAL
SCIENCE**

(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write in brief (any 4) :

[4 × 10 = 40]

- a) Describe place of science in school curriculum at higher secondary level.
- b) Illustrate objectives of teaching science at school level.
- c) Explain Demonstration method of teaching science with one example.
- d) Write criteria of good textbook of science for secondary level.
- e) Explain content cum methodology with examples for teaching science.
- f) Prepare a lesson note to teach force for class 8th standard.

Q2) Write in brief :

[4 × 6 = 24]

- a) Explain types of teaching aids.
- b) Illustrate science in the present set-ups in India.
- c) Explain evaluation process for science method.
- d) Write importance of CCM implementation.

Q3) Write short notes (any 4) :

[4 × 4 = 16]

- a) Qualification of science teacher.
- b) Need of CCM.
- c) Visits related to science subject
- d) Values of teaching science
- e) Importance of lesson planning

Total No. of Questions : 3]

P1760

[5349]-104

B.P.Ed.

**P-104 : METHODOLOGY OF TEACHING-GENERAL
SCIENCE**

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) संक्षिप्त उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) [4 × 10 = 40]

- अ) शालेय अभ्यासक्रमात उच्च माध्यमिक स्तरावर विज्ञान विषयाचे स्थानाचे वर्णन करा.
ब) शालेय स्तरावर विज्ञान विषय अध्यापनाचे उद्दिष्टे उदाहरणासह स्पष्ट करा.
क) विज्ञान विषय अध्यापनाची प्रात्यक्षिक पध्दती एका उदाहरणासह स्पष्ट करा.
ड) माध्यमिक स्तराकरिता उत्तम विज्ञान पुस्तकाचे निकष लिहा.
इ) विज्ञान विषय अध्यापना करिता आशय युक्त अध्यापन पध्दती उदाहरणासह स्पष्ट करा.
फ) 8 वी इयत्ता विद्यार्थिन करिता 'बल' अध्यापना करिता पाठ टाचन तयार करा.

प्रश्न 2) थोडक्यात उत्तरे लिहा : [4 × 6 = 24]

- अ) शैक्षणिक साहित्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
ब) भारतातील सध्याच्या स्थितीत विज्ञानाचे स्थान उदाहरणासह स्पष्ट करा.
क) विज्ञान विषया करिता मुल्यमापन प्रक्रिया स्पष्ट करा.
ड) CCM अंमलबजावणी चे महत्व लिहा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा (कोणतेही चार):

[4 × 4 = 16]

- अ) विज्ञान शिक्षक – शैक्षणिक पात्रता
- ब) CCM ची गरज
- क) विज्ञान विषयाशी संबंधित शैक्षणिक भेट
- ड) विज्ञान अध्यापनाचे मुल्ये
- इ) पाठ नियोजनाचे महत्व

Total No. of Questions : 3]

P1760

[5349]-104
B.P.Ed. (Semester - I)
METHODOLOGY OF TEACHING IT
(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in brief :

[4 × 10 = 40]

- a) Explain the meaning & scope of IT.
- b) Write the importance of IT in daily life.
- c) Explain the concentric & linear method of curriculum construction of IT.
- d) Explain various evaluation techniques in IT.
- e) List methods of teaching IT. Explain any two in detail.
- f) What is importance of planning? Explain year plan with example.

Q2) Answer in short :

[4 × 6 = 24]

- a) Explain place of IT in school curriculum.
- b) Write qualities & qualification of IT teacher
- c) What are the characteristics of good IT textbook?
- d) Write role of IT in media.

Q3) Short notes :

[4 × 4 = 16]

- a) Advantages of social media in education
- b) Self study methods of teaching IT
- c) Unit plan
- d) Objectives of teaching IT

Total No. of Questions : 3]

P1760

[5349]-104

B.P.Ed. (Semester - I)

METHODOLOGY OF TEACHING IT

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची संक्षिप्त उत्तरे लिहा. [4 × 10 = 40]

- अ) माहिती तंत्रज्ञानाचा अर्थ व व्याप्ती स्पष्ट करा.
ब) माहिती तंत्रज्ञानाचे दैनंदिन आयुष्यातील महत्त्व लिहा.
क) माहिती तंत्रज्ञान अभ्यासक्रम निर्मितीची केंद्रिय व एकरेषीय पध्दत स्पष्ट करा.
ड) माहिती तंत्रज्ञानातील मुल्यमापनाचे विविध तंत्र स्पष्ट करा.
इ) माहिती तंत्रज्ञान शिकवण्याच्या पध्दतींची यादी करा. कोणत्याही दोन पध्दती स्पष्ट करा.
फ) नियोजनाचे महत्त्व लिहा. वार्षिक नियोजन उदाहरणासह लिहा.

प्रश्न 2) थोडक्यात उत्तरे लिहा. [4 × 6 = 24]

- अ) शालेय अभ्यासक्रमात माहिती तंत्रज्ञानाचे स्थान स्पष्ट करा.
ब) माहिती तंत्रज्ञान शिक्षकाचे गुण व पात्रता लिहा.
क) चांगल्या माहिती तंत्रज्ञान पुस्तकाची गुणवैशिष्ट्ये कोणती?
ड) मेडिया मधील माहिती तंत्रज्ञानाची भूमिका लिहा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा.

[4 × 4 = 16]

- अ) सोशल मेडियाचे शिक्षणातील फायदे लिहा.
- ब) माहिती तंत्रज्ञान शिकवण्याची सअध्ययन पद्धती
- क) घटक नियोजन
- ड) माहिती तंत्रज्ञान शिकवण्याची उद्दिष्टे

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1771

[Total No. of Pages : 26

[5349]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING - MARATHI

मराठी अध्यापन पध्दती

(2013 Pattern)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) मातृभाषेच्या अध्ययन-अध्यापनाच्या व्याख्या द्या. अध्ययन-अध्यापनाची तत्त्वे उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

अध्ययन-अध्यापनात मातृभाषेची मूलभूत कौशल्ये कसे उपयोगी पडतात ते स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) अ) पाठ्यपुस्तक म्हणजे काय? पाठ्यपुस्तकाचे अंतरंग व बहिरंग सविस्तर स्पष्ट करा. [7]

ब) दृक साधने अध्यापनात प्रभावी कसे ठरतात ते उदाहरणासह स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) मातृभाषा शिक्षकाची शैक्षणिक पात्रता लिहून मातृभाषा शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) आशययुक्त अध्यापन पध्दतीची व्याख्या द्या. आशययुक्त अध्यापन पध्दतीचे उद्दिष्ट्ये लिहा.

प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) [5]

अ) प्रस्तावना म्हणजे काय?

ब) अध्यापनाची व्याख्या द्या.

क) मातृभाषा शिक्षकाची व्यवसायीक पात्रता लिहा.

ड) शैक्षणिक साधनाचे प्रकार लिहा.

इ) वाचनाचे दोन फायदे लिहा.

फ) आशययुक्त अध्यापन पध्दतीची संकल्पना.

P.T.O.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) मातृभाषेची सद्यःस्थिती
- ब) व्याकरण अध्यापनाचे महत्त्व
- क) प्रस्तावनेचे महत्त्व
- ड) नाट्यीकरण पध्दत
- इ) आशययुक्त अध्यापन पध्दतीचे फायदे

Total No. of Questions : 4]

P1771

[5349]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING - HINDI

हिंदी अध्यापन पध्दती

(2013 Pattern)

समय : 2 घण्टे]

[पुर्णांक : 50

सूचनाएँ :-1) सभी प्रश्न आवश्यक हैं।

2) दाईं ओर दिए हुए अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।

प्रश्न 1) प्राथमिक विद्यालयों में हिंदी भाषा का स्थान बताते हुए, हिंदी भाषा अध्यापन के उद्देश्य स्पष्ट किजिए? [15]

अथवा

अ) संरचना प्रणाली का स्वरूप स्पष्ट करे। [7]

ब) वेस्ट प्रणाली का स्वरूप स्पष्ट करे। [8]

प्रश्न 2) पाठ नियोजन याने क्या? पाठ नियोजन की दैनंदिन अध्यापन में आवश्यकता किसी एक पाठ टिपणी का उदाहरण देते हुए समझाइए। [15]

अथवा

अ) सूक्ष्म अध्यापन का ज्ञान होना क्यों महत्वपूर्ण है? स्पष्ट करे। [7]

ब) सूक्ष्म अध्यापन के लाभ लिखे। [8]

प्रश्न 3) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए। [5]

अ) रचना शिक्षा क्यों आवश्यक है?

ब) काव्य शिक्षा का एक लाभ लिखे।

क) सस्वर वाचन का एक दोष लिखे।

ड) हिंदी अध्यापक के सामान्य गुण लिखे।

इ) सूक्ष्म अध्यापन की परिभाषा लिखे।

प्रश्न 4) टिपणीयाँ लिखिए । (केवल तीन)

[15]

- अ) भाषा में व्याकरण का महत्त्व ।
- ब) सहायक साधनों का भेद ।
- क) हिंदी अध्यापन के नाट तंत्र ।
- ड) सूक्ष्म अध्यापन के उपकौशल ।

Total No. of Questions : 4]

P1771

[5349]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING ENGLISH

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define Content cum Methodology. Explain concept, nature & importance of CCM in learning of English language. **[15]**

OR

Explain Grammar Translation Method in detail.

Q2) Explain characteristics of Textbook & Write about process of evaluation of Textbook. **[15]**

OR

Define Grammar. Write types & importance of Grammar.

Q3) Answer in short : **[5]**

- a) Gatenby's objectives of Teaching English.
- b) List of Language Games (any 4)
- c) Define Silent Reading.
- d) Methods of Teaching Grammar.
- e) Types of Teaching-Aids.

Q4) Short notes (Any 3) :

[15]

- a) Importance of Teaching English language.
- b) Dramatization Technique of Teaching English.
- c) Teaching of Poetry.
- d) Importance of Teaching Aids.

Total No. of Questions : 4]

P1771

[5349]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING MATHEMATICS

(Paper - V) (2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Compare Analytical and synthetical method of Teaching mathematics using same example from geometry. **[15]**

OR

- a) Plan a remedial session for below average students of your class. **[8]**
- b) Discuss importance of mathematics in School curriculum. **[7]**

Q2) Explain how will you implement content cum methodology in teaching of mathematics method. **[15]**

OR

- a) Prepare a lesson note to teach 'types of triangle' to class 7th students. **[8]**
- b) Prepare a lesson note to teach 'Compound interest' to class 8th students. **[7]**

Q3) Answer in one sentence. **[5]**

- a) Define 'Circle'
- b) Experiment method of teaching mathematics.
- c) Drill work.
- d) CCM - nature.
- e) Unit test.

Q4) Write short notes (Any three) :

[15]

- a) Importance of Teaching aids.
- b) Gifted students.
- c) Discount and Interest.
- d) CCM - Importance.

Total No. of Questions : 4]

P1771

[5349]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING MATHEMATICS

(Paper - V) (2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गूण दर्शवितात.

प्रश्न 1) गणित अध्यापन पद्धती मधील पृथक्करण व संयोजन पद्धती या मध्ये भूमिती मधील समान उदाहरणा सह फरक स्पष्ट करा. [15]

किंवा

- अ) कम कुवत विद्यार्थीन करिता विशेष सत्राचे नियोजन करा. [8]
ब) शालेय अभ्यासक्रमा मध्ये गणिताचे महत्त्व यावर चर्चा करा. [7]

प्रश्न 2) गणित अध्यापन पद्धती मध्ये 'आशय युक्त अध्यापन पद्धती' कशा प्रकारे अमलात आणाल हे स्पष्ट करा. [15]

किंवा

- अ) इयत्ता 7 वी करिता " त्रिकोनाचे प्रकार" अध्यापना करिता पाठ टाचण तयार करा. [8]
ब) इयत्ता 8 वी करिता " चक्रवाढ व्याज" अध्यापना करिता पाठ टाचण तयार करा. [7]

प्रश्न 3) एका वाक्यात उत्तर लिहा. [5]

- अ) वर्तुळ-व्याख्या.
ब) गणित अध्यापना करिता प्रायोगिक पद्धती.
क) सराव पाठ
ड) CCM - स्वरूप.
इ) घटक चाचणी

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

अ) शैक्षणिक साहित्याचे महत्व.

ब) कुशाग्र विद्यार्थी.

क) सूट व व्याज.

ड) CCM - महत्व

Total No. of Questions : 4]

P1771

[5349]-15

B.Ed. (Physical Education) (Semester - I)

104 - METHODOLOGY OF TEACHING GENERAL SCIENCE

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain objectives of teaching general science at primary level. **[15]**

OR

Elaborate correlation of Science with mathematics & geography.

Q2) Illustrate structure of science in detail. **[15]**

OR

Prepare a lesson note to teach "Force" to students of std VIII.

Q3) Give answer. **[10]**

- a) Pulses are a very good source of _____.
- b) _____ is a type of junk food.
- c) There are _____ type of joint found in Skull.
- d) The movement of a swing is called _____ motion.
- e) The force applied by the earth is called _____ force.
- f) The energy resources which man has been using for centuries are _____ energy sources.
- g) A learner has three parts namely effort, load & _____.
- h) The magnetic force is concentrated at the two _____ of magnet.
- i) Lights in the car work on _____ type of Electricity.
- j) The order of earth, moon & sun during solar eclips is i) _____ ii) _____ iii) _____

Q4) Write short notes (any two) :

[10]

- a) Content of General Science for std V & VI
- b) Evaluation procedure of Science at School level.
- c) Teaching method for “Newtons Law of Motion”
- d) Classification of plants.

Total No. of Questions : 4]

P1771

[5349]-15

B.Ed. (Physical Education) (Semester - I)
METHODOLOGY OF TEACHING GENERAL SCIENCE
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गूण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) प्राथमिक स्तरावर विज्ञान अध्यापनाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा. [15]
किंवा
विज्ञान विषयाचा गणित व भूगोलाशी असलेला सहसंबंध विस्तृत करा.
- प्रश्न 2) विज्ञान विषयाची संरचना सचित्र स्पष्ट करा. [15]
किंवा
इयत्ता 8 वी च्या विद्यार्थ्यांना “बल” शिकवण्याकरीता पाठ टाचण तयार करा.
- प्रश्न 3) उत्तरे द्या. [10]
अ) मोड आलेली कडधान्ये चे उत्तम स्रोत आहेत.
ब) हे जंक प्रकारचे अन्न आहे.
क) डोक्याच्या कवडीमध्ये प्रकारचे सांधे आढळतात.
ड) झोक्याची हालचाल गती आहे.
इ) पृथ्वी ने वापरलेल्या वस्तूवरील बलास बल म्हणतात.
फ) अनेक शतकांपासून मानव वापरत असलेल्या उर्जा स्रोतांस उर्जा स्रोत म्हणतात.
य) तरफेच्या तीन भागांना बलभूजा, भारभूजा व म्हणतात.
र) चुंबकीय बल हे चुंबकाच्या दोन असते.
ल) कार मध्ये असलेले दिवे प्रकारच्या विजेवर चालतात.
व) सूर्यग्रहणादरम्यान पृथ्वी, चंद्र व सूर्याची यांची स्थिती असते.

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) इयत्ता 5 वी व 6 वी करीता सामान्य विज्ञानाचा आशय.
- ब) शालेय स्तरावर विज्ञान विषयाची मूल्यमापन प्रक्रिया.
- क) “न्युटनचे गतीविषयक नियम” शिकवण्यासाठी अध्यापन पध्दती.
- ड) झाडांचे वर्गीकरण करा.

Total No. of Questions : 4]

P1771

[5349]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING HISTORY

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) Explain aims, objectives and values of teaching history. **[15]**

OR

Describe correlation of History with Geography and Civics.

Q2) List and explain different teaching aids of teaching history. **[15]**

OR

Write about Implementation of CCM in teaching history.

Q3) Answer the following questions. **[5]**

- a) What is modern concept of history?
- b) Write qualities of history teacher.
- c) What is discussion method?
- d) What is CCM of teaching history?
- e) Write importance of history in school curriculum

Q4) Write Short Notes (Any Three) :

[15]

- a) Kinds of history
- b) Lesson plan
- c) History teaching Method
- d) Need of CCM

Total No. of Questions : 4]

P1771

[5349]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING HISTORY

इतिहास अध्यापन पध्दती

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) इतिहास अध्यापनाची ध्येय, उद्दिष्टे आणि मूल्ये स्पष्ट करा. [15]

किंवा

इतिहासाचे भूगोल आणि नागरिकशास्त्राशी असलेला सहसंबंध वर्णन करा.

प्रश्न 2) इतिहास अध्यापनाच्या विविध शैक्षणिक साधनांची यादी करून वर्णन करा. [15]

किंवा

इतिहास अध्यापनात आशययुक्त अध्यापन पध्दतीची अंमलबजावणी या विषयी लिहा.

प्रश्न 3) खालील प्रश्न सोडवा. [5]

अ) इतिहासाची आधुनिक संकल्पना कोणती?

ब) इतिहास शिक्षकाच्या गुणवत्ता लिहा.

क) चर्चा पध्दत म्हणजे काय?

ड) इतिहास अध्यापनात आशययुक्त अध्यापन पध्दत म्हणजे काय?

इ) शालेय अभ्यासक्रमात इतिहासाचे महत्त्व लिहा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) इतिहासाचे प्रकार
- ब) पाठ नियोजन
- क) इतिहास अध्यापन पध्दत
- ड) आशययुक्त अध्यापन पध्दतीची गरज

Total No. of Questions : 4]

P1771

[5349]-15

B.Ed. (Physical Education) (Semester - I)
METHODOLOGY OF TEACHING GEOGRAPHY
(Paper - V) (2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the Relation between Geography Subject & other Subject. **[15]**

OR

- a) Explain the difference between types of Regional Method? **[7]**
- b) List out the values in Geography. **[8]**

Q2) Draw the structure of Geography subject scope. **[15]**

OR

- a) Write down characteristics of text book. **[7]**
- b) Write down Merits & Limitation of unit Method of Curriculum. **[8]**

Q3) Write in short. (any five) : **[5]**

- a) Defination of Geography.
- b) Major Difference between Spinning & Rotation.
- c) Major Similarity in Project method & tour method.
- d) List out teaching Aids in Geography method.
- e) Types of grammer in Geography.
- f) Types of physical Geography

Q4) Shorts Notes (Any Three) :

[15]

- a) 3 steps in Experimental method.
- b) Importance of Local Geography.
- c) Qualities of Geography Subject Teacher.
- d) Objectives of geography Teaching.

Total No. of Questions : 4]

P1771

[5349]-15

B.Ed. (Physical Education) (Semester - I)
METHODOLOGY OF TEACHING GEOGRAPHY
(Paper - V) (2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) भूगोल विषयाचे इतर विषयांशी असणारे सहसंबंध स्पष्ट करा? [15]
किंवा
अ) प्रादेशिक अध्यापन पध्दतील प्रकांरामधील फरक स्पष्ट करा. [7]
ब) भूगोल अभ्यासक्रमातून विकसित होणाऱ्या मूल्यांची यादी करा. [8]
- प्रश्न 2) भूगोल विषयाची व्याप्ती संरचनेतून सचित्र मांडा. [15]
किंवा
अ) पाठ्यपुस्तकाची लक्षणे लिहा. [7]
ब) घटकपध्दतीचे फायदे व मर्यादा मांडा. [8]
- प्रश्न 3) एका वाक्यात लिहा. [5]
अ) भूगोलाची परिभाषा.
ब) परिवलन आणि परीभ्रमण ह्यातील प्रमुख एक फरक.
क) प्रकल्प पध्दतीतील व प्रवास पध्दतीतील साम्यता (प्रमुख 2)
ड) अध्यापन साधनांची यादी. (किमान 5)
इ) भूगोलाच्या व्याकरणाचे प्रकार लिहा.
फ) प्राकृतीक भूगोलाचे प्रकार लिहा.

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) प्रायोगिक पध्दतीतील 3 पायऱ्या
- ब) स्थानिक भुगोलाचे महत्त्व
- क) भूगोल विषय शिक्षकाचे गुणवैशिष्ट्ये
- ड) भूगोल अध्यपनाची उद्दीष्ट्ये

Total No. of Questions : 4]

P1771

[5349]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING INFORMATION TECHNOLOGY

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is IT? Explain scope of IT with examples. **[15]**

OR

List methods of curriculum development of IT & explain with suitable examples. **[15]**

Q2) a) Write qualities and Qualification of IT teacher. **[8]**

b) Explain role of IT in education. **[7]**

OR

List various teaching methods of IT & Explain any two with examples. **[15]**

Q3) Answer in short. **[5]**

- a) Process of IT
- b) List search engines
- c) Write uses of Powerpoint
- d) Advantages of Email
- e) List input devices

Q4) Short Notes (Any three) :

[15]

- a) Importance of IT in daily life
- b) Advantages & disadvantages of Internet
- c) Self study methods of teaching IT
- d) Year Plan

Total No. of Questions : 4]

P1771

[5349]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING INFORMATION TECHNOLOGY

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) माहिती तंत्रज्ञान म्हणजे काय? माहिती तंत्रज्ञानाची व्याप्ती उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

माहिती तंत्रज्ञान अभ्यासक्रम निर्मितीच्या पद्धतींची यादी करा व उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]

प्रश्न 2) अ) माहिती तंत्रज्ञान शिकवणाऱ्या शिक्षकाची पात्रता व गुण लिहा. [8]

ब) माहिती तंत्रज्ञानाची शिक्षणातील भूमिका स्पष्ट करा. [7]

किंवा

माहिती तंत्रज्ञान शिकवण्याच्या पद्धतींची यादी करा. व कोणत्याही दोन उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]

प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. [5]

अ) माहिती तंत्रज्ञानाची प्रक्रिया.

ब) सर्च इंजिनची यादी करा.

क) पावरपॉइंटचे उपयोग लिहा.

ड) ई मेल चे फायदे.

इ) अदान साहित्यांची यादी करा.

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) दैनंदिन जीवनातील माहिती तंत्रज्ञान
- ब) इंटरनेट चे फायदे व तोटे
- क) माहिती तंत्रज्ञान शिकवण्याच्या सेल्फ स्टडी पद्धती
- ड) वार्षिक नियोजन

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1761

[Total No. of Pages : 4

[5349]-201

B.P.Ed.

ANATOMY & PHYSIOLOGY

(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write any four questions in brief.

[4 × 10 = 40]

- a) Draw a neat labelled diagram of cell and explain its structure and function.
- b) Explain types of muscle contraction with example.
- c) Describe the structure and function of cerebrum.
- d) Explain effect of exercise on circulatory system.
- e) Write classification of Joint.
- f) Draw a neat labelled diagram of skeletal muscle and describe it.

Q2) Write any four questions.

[4 × 6 = 24]

- a) Explain effect of training on respiratory system.
- b) Explain metabolism and metabolic rate.
- c) Explain blood-group.
- d) Explain ATP-PC system with examples.
- e) Explain Reflex-action with examples.

P.T.O.

Q3) Write short note (Any four) :

[4 × 4 = 16]

- a) Write function of skin
- b) Movement of shoulder Joint
- c) Write general characteristics of pituitary gland.
- d) Vital capacity
- e) Function of bone

Total No. of Questions : 3]

P1761

[5349]-201

B.P.Ed.

ANATOMY & PHYSIOLOGY

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) [4 × 10 = 40]

- अ) पेशीची सुबक नामनिर्देशित आकृती काढून पेशीची रचना व कार्ये लिहा.
ब) स्नायूंच्या आंकुचनाचे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.
क) मोठ्या मेंदूची रचना आणि कार्ये स्पष्ट करा.
ड) व्यायामाचा रूधिराभिसरण संस्थेवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
इ) सांध्याचे वर्गिकरण स्पष्ट करा.
फ) अस्थिस्नायूची सुबक नामनिर्देशित आकृती काढून स्पष्टीकरण लिहा.

प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) [4 × 6 = 24]

- अ) व्यायामाचा श्वसन संस्थेवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
ब) चयापचय व चयापचयाचा दर स्पष्ट करा.
क) रक्तगट स्पष्ट करा.
ड) ATP-PC संस्था उदाहरणासह स्पष्ट करा.
इ) प्रतिक्रिया क्रिया उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[4 × 4 = 16]

- अ) त्वचेची कार्ये
- ब) खांदयाच्या सांध्यातील हालचाली
- क) पियुषिका ग्रंथीचे सर्वसाधारण गुणवैशिष्टे लिहा.
- ड) फुफ्फुस धारण क्षमता
- इ) हाडांची कार्ये

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1762

[Total No. of Pages : 4

[5349]-202

B.P.Ed.

**MANAGEMENT OF PHYSICAL EDUCATION & SPORTS
(2015 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any four of the following questions

[40]

- a) What is sports management? Explain the Functions of sports management with suitable example.
- b) Prepare a fixture and schedule of Dist. Level Hand ball competition by knock-out method. (No. of teams 15, No. of grounds 2 & No. of Days 2)
- c) Find out area required for 400 m. Standard track with inner border & having 8 lanes of 1.22 m. each & marking radius are 36.50 m.
- d) Explain the Importance of records & registers in Physical Education.
- e) Write types of sports equipment. Explain Maintenance of sports equipment.
- f) How you will organize the camp in your school. Explain.

Q2) Answer in brief

[24]

- a) Explain the principles of sports management.
- b) Prepare a budget for 5 Lakh Rs. For physical education department in your school.
- c) Explain Zonal method in mass athletics for 3 teams (9 Players in each team)
- d) How will you plan the national day in your school? Explain.

P.T.O

Q3) Short notes (any four)

[16]

- a) Importance of sports management
- b) Maintenance of sports ground.
- c) Criteria of standard track
- d) Importance of time management
- e) Objectives of mass athletics
- f) Merits of knock-out method.

Total No. of Questions : 3]

P1762

[5349]-202

B.P.Ed.

MANAGEMENT OF PHYSICAL EDUCATION & SPORTS

(2015 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [40]

- अ) क्रीडा व्यवस्थापन म्हणजे काय? क्रीडा व्यवस्थापनाचे कार्य योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- ब) जिल्हास्तरीय हॅण्डबॉल बॉल स्पर्धेसाठी बाद पद्धतीने कार्यक्रम पत्रिका तयार करा.
(संघ संख्या - 15, क्रीडांगण -2, दिवस -2)
- क) 400 मी. प्रमाणित ट्रॅकची आखण्याची त्रिज्या 36.50 मी. सोबत कठडा व 1.22 मी. रूंदीच्या 8 लेन असल्यास ट्रॅकला लागणारे क्षेत्र शोधा.
- ड) शारीरिक शिक्षणात नोंदी व रजीस्टरचे महत्व स्पष्ट करा.
- इ) क्रीडा साहित्याचे प्रकार लिहा. क्रीडा साहित्याची देखभाल स्पष्ट करा.
- फ) तुमच्या शाळेत वार्षिक शिबीर कार्यक्रमाचे नियोजन कसे कराल? स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) थोडक्यात उत्तरे द्या. [24]

- अ) क्रीडा व्यवस्थापनाची तत्त्वे स्पष्ट करा.
- ब) तुमच्या शाळेचे 5 लाख रू. चे अंदाजपत्रक तयार करा.
- क) सामूहिक स्पर्धेमधिल तीन संघासाठी विभागीय पद्धत स्पष्ट करा.
(प्रत्येक संघात 9 खेळाडू आहेत)
- ड) तुमच्या शाळेत राष्ट्रीय दिनाच्या कार्यक्रमाचे नियोजन कसे कराल? स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टीपा द्या. (कोणत्याही चार)

[16]

- अ) क्रीडा व्यवस्थापनाचे महत्त्व.
- ब) क्रीडा मैदानाची देखभाल.
- क) प्रमाणित ट्रॅकचे निकष
- ड) वेळेचे महत्त्व.
- इ) सामुहिक स्पर्धेची (mass athletics) उद्दिष्टे
- फ) बाद पद्धतीचे फायदे

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1763

[Total No. of Pages : 4

[5349]-203

B.P.Ed. (Semester - II)

PROFESSION OF PHYSICAL EDUCATION

(2015 Pattern) (Course - 203)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any four questions from the following.

[40]

- a) Define teaching, learning & pedagogy. Write the principles of teaching, learning & pedagogy.
- b) Classify the various types of disabilities. Describe in detail the visual disability.
- c) What are the appropriate practices related to curriculum in physical Education.
- d) Explain the recess program and the daily physical fitness program from extended curriculum in PE.
- e) Describe the instructional procedures for children with weaknesses in fitness.
- f) Write about obstacles in struggle for excellence as a phy. Edu. teacher. suggest measures to overcome obstacles.

Q2) Answer the following.

[24]

- a) Explain the dimensions of pedagogy.
- b) What are the causes of disabilities?
- c) Write about psychomotor, cognitive & affective domain development through physical education.
- d) State the types of epileptic seizures & write the measures to be taken in seizure attacks.

P.T.O

Q3) Write short notes (any four)

[16]

- a) Developmental areas
- b) Advantages of various technologies in PE
- c) Types of cerebral palsy
- d) Multiactivity model of PE curriculum
- e) Characteristics of effective school
- f) Appropriate practices related to instruction in PE.

Total No. of Questions : 3]

P1763

[5349]-203

B.P.Ed. (Semester - II)

PROFESSION OF PHYSICAL EDUCATION

(2015 Pattern) (Course - 203)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [40]

- अ) अध्यापन, अध्ययन, पेडागॉजी व्याख्या द्या, व त्यांची तत्वे लिहा.
- ब) दिव्यांगतेच्या विविध प्रकारांचे वर्गीकरण करा. दृष्टीदोषांचे सविस्तर वर्णन करा.
- क) शारीरिक शिक्षण अभ्यासक्रमाशी निगडित योग्य चालिरिती कोणत्या असतात.
- ड) शा. शिक्षणाच्या विस्तारीत अभ्यासक्रमातील मधली सुट्टी कार्यक्रम व दैनंदिन सुदृढता कार्यक्रम स्पष्ट करा.
- इ) सुदृढता कमतरता असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठीच्या अनुदेशन प्रक्रीयांचे वर्णन करा.
- फ) शारीरिक शिक्षण शिक्षक म्हणून पारंगत होण्यामध्ये येणाऱ्या अडथळांबद्दल लिहा. अडथळांवर मात करायचे उपाय सूचवा.

प्रश्न 2) पुढील सर्व प्रश्न सोडवा. [24]

- अ) पेडागॉजीचे आयाम स्पष्ट करा.
- ब) दिव्यांगतेची कारणे काय असतात ?
- क) शा. शिक्षणातील कारक, बोधात्मक व भावत्मक अध्ययन क्षेत्रांबद्दल लिहा.
- ड) एपिलेप्सीचे प्रकार नमुद करून फिट आल्यास काय उपाय योजना करावी हे लिहा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[16]

- अ) विकासात्मक क्षेत्रे
- ब) शा.शि. तील तंत्रज्ञानांचे फायदे
- क) सेरेब्रल पाल्सीचे प्रकार
- ड) शा.शि. अभ्यासक्रमातील बहुउपक्रम अभिकल्प
- इ) प्रभावी शाळेची वैशिष्ट्ये
- फ) शा.शि. अध्यापनातील योग्य चालिरिती

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1764

[Total No. of Pages : 3

[5349]-204

B.P.Ed. (Semester - II)

FITNESS AND WELLNESS

(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Solve any four of the following.

[4 × 10 = 40]

- a) What is HRF & SRPF? Explain factors of HRF & SRPF in detail.
- b) What is overweight? What are the effects of being overweight on health? Explain in detail.
- c) List the training methods & Explain in detail any two training methods with its objectives.
- d) What is wellness? Explain components of wellness.
- e) Explain different steps to design a training program with examples.
- f) What are the consequences of obesity & explain with examples of the management of obesity.

Q2) Solve the following.

[4 × 6 = 24]

- a) Explain the concept of physical Activity with relevent example.
- b) Write training principles
- c) Benefits of fitness & Wellness.
- d) According to your openion what are the reasons of obesity.

Q3) Write short notes (any four)

[4 × 4 = 16]

- a) Describe 'FITT' Principle
- b) Benefits of Exercise
- c) Personal training program
- d) Describe 'RHR' & 'THR' Concepts
- e) Benefits of physical wellness

P.T.O

Total No. of Questions : 3]

P1764

[5349]-204

B.P.Ed. (Semester - II)
FITNESS AND WELLNESS
(2015 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1)** खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. **[4 × 10 = 40]**
- अ) आरोग्याधिष्ठित शारीरिक सुदृढता आणि कौशल्याधिष्ठित शारीरिक सुदृढता म्हणजे काय ते सांगून आरोग्याधिष्ठित आणि कौशल्याधिष्ठित शारीरिक सुदृढतेचे घटक सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) जादा वजन म्हणजे काय? जादा वजनाचे आरोग्यावर काय परिणाम होतात सविस्तर लिहा.
- क) प्रशिक्षण पद्धतींची यादी करून, कोणत्याही दोन प्रशिक्षण पद्धती उद्दीष्टांसह सविस्तर स्पष्ट करा.
- ड) निरामयता म्हणजे काय ते सांगून निरामयतेचे घटक सविस्तर स्पष्ट करा.
- इ) प्रशिक्षण कार्यक्रम तयार करण्याच्या पायऱ्या उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- फ) स्थूलतेचे परिणाम काय होतात ते सांगून स्थूलता कमी करण्यासाठीचे व्यवस्थापन उदाहरणासह स्पष्ट करा.

- प्रश्न 2)** खालील प्रश्न सोडवा. **[4 × 6 = 24]**
- अ) शारीरिक सक्रियता ही संकल्पना योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- ब) प्रशिक्षणाची तत्वे लिहा.
- क) सुदृढता व निरामयता यांचे फायदे लिहा.
- ड) तुमच्यामते स्थूलता येण्याची कारणे कोणती?

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[4 × 4 = 16]

- अ) 'FITT' तत्व स्पष्ट करा.
- ब) व्यायामाचे फायदे
- क) वैयक्तिक प्रशिक्षण कार्यक्रम
- ड) 'RHR' आणि 'THR' संज्ञा स्पष्ट करा.
- इ) शारीरिक निरामयतेचे फायदे

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3970

[Total No. of Pages : 4

[5349]-21

B.Ed. (Phy. Edu) (Semester - II)

**201 - METHODOLOGY OF TEACHING PHYSICAL
EDUCATION
(2013 Pattern)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write in detail objectives of Physical Education. **[15]**

OR

Explain any three curriculum models in Physical Education.

Q2) What are the characteristics of a physically educated person? **[15]**

OR

Why a teacher must use different teaching styles? Explain factors to be considered. While selecting a style.

Q3) Attempt all questions. **[5]**

- a) List the traits of an effective PE teachers.
- b) Name various teaching styles.
- c) Write examples of start-stop signals.
- d) List the fundamental locomotor skills.
- e) Name the various activities/programs under extended PE curriculum.

P.T.O.

Q4) Write short notes (any three)

[15]

- a) Strategies to improve ALT-PE
- b) Diamond curricular framework
- c) Rules & protocols in a PE class
- d) Physical Education & affective domain
- e) Technology in Physical Education

Total No. of Questions : 4]

P3970

[5349]-21

B.Ed. (Phy. Edu) (Semester - II)

201 - METHODOLOGY OF TEACHING PHYSICAL
EDUCATION

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मराठी रूपांतराबाबत शंका असल्यास मूळ इंग्रजी प्रश्न विश्वसनीय मानावेत.

प्रश्न 1) शारीरिक शिक्षणाची उद्दिष्टे सविस्तर लिहा. [15]

किंवा

शारीरिक शिक्षणातील कोणतेही तीन अभ्यासक्रम अभिकल्प स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) शारीरिक शिक्षणाने सुशिक्षित व्यक्ती मध्ये कोणते गुणविशेष असतात? [15]

किंवा

शिक्षकाने विविध अध्यापन शैली का वापराव्यात? अध्यापन शैली निवडताना कोणते घटक लक्षात घ्यावे?

प्रश्न 3) सर्व प्रश्न सोडवा. [5]

- अ) प्रभावी शा. शि. शिक्षकाच्या गुणांची यादी करा.
ब) अध्यापन शैलींची नावे लिहा.
क) स्टार्ट-स्टॉप इशान्यांची उदाहरणे लिहा.
ड) मुलभूत स्थानांतरणीय कौशल्यांची यादी करा.
इ) शा. शि. विस्तारीत अभ्यासक्रम उपक्रमांची नावे लिहा.

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) ए. एल टी. पी ई सुधारण्याच्या उपाययोजना
- ब) डायमंड अभ्यासक्रम रचना
- क) शा. शि. वर्गातील नियम व शिष्टाचार
- ड) शा. शिक्षण व भावात्मक क्षेत्र
- इ) शा. शिक्षणातील तंत्रज्ञान

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1773

[Total No. of Pages : 4

[5349]-25

B.Ed. (Physical Education)

**EVALUATION & STATISTICAL PROCEDURE IN
PHYSICAL EDUCATION & SPORTS**

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Elaborate test, Measurement & Evaluation in Physical Education. Suggest Evaluation Scheme for Elementary school students. **[15]**

OR

- a) Explain one test each for health related Physical Fitness evaluation. **[8]**
- b) Describe factors affecting measurement. **[7]**

Q2) Solve mean from the following distribution of push ups test conducted on 7th standard students. Interpret mean. **[15]**

CI	31-33	28-30	25-27	22-24	19-21	16-18	13-15	10-12	7-9
Frequency	8	13	16	18	22	19	15	12	7

OR

Find correlation between the strength & shooting performance in Handball. Interpret it.

Situps	32	22	40	25	29	21	35	31	28
Handball Shots	22	20	25	27	19	15	24	26	18

Use Spearman's Rank order correlation method.

P.T.O.

Q3) Answer in short (any five)

[5]

- a) Formula for BMI
- b) Median score of 11.50, 12.34, 11.95, 13.22, 12.35.
- c) 'z' score is difference of score from mean divided by _____
- d) Measures of variability.
- e) Evaluation done with the help of observation tool is _____ (procedure evaluation/product evaluation).
- f) Muscular Endurance is measured by standing broad jump (True or false).
- g) Objective of 4 × 10m. shuttle run.

Q4) Short notes (any three)

[15]

- a) Normal Probability Curve
- b) Compare mean & median
- c) Validity & Reliability of test
- d) Norms & criterions of the test.

Total No. of Questions : 4]

P1773

[5349]-25

B.Ed. (Physical Education)

EVALUATION & STATISTICAL PROCEDURE IN
PHYSICAL EDUCATION & SPORTS

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) शारीरिक शिक्षणातील कसोटी, मापन व मूल्यमापन विस्तृत करा. माध्यमिक शालेय विद्यार्थ्यांकरीता मूल्यमापन योजना द्या. [15]

किंवा

- अ) आरोग्यधिष्ठित शारीरिक सुदृढतेच्या प्रत्येक घटकाचे मूल्यमापनासाठी कसोटी स्पष्ट करा. [8]
ब) मापनावर परिणाम करणाऱ्या घटकांचे वर्णन करा. [7]

प्रश्न 2) इ. 7 वीच्या विद्यार्थ्यांवर राबवलेल्या पूश अपस् कसोटीच्या प्राप्तांक वितरणावरून मध्यमान काढा.त्याचे अर्थनिर्वचन करा. [15]

CI	31-33	28-30	25-27	22-24	19-21	16-18	13-15	10-12	7-9
F	8	13	16	18	22	19	15	12	7

अथवा

ताकद व हॅण्डबॉल शूटींग कार्यमानाचा सहसंबंध तपासा व अर्थनिर्वचन करा. स्पिरामनची श्रेणी-अंतर सहसंबंध पध्दत वापरा.

सीट	32	22	40	25	29	21	35	31	28
अपस्									
हॅण्डबॉल	22	20	25	27	19	15	24	26	18
शूट									

- प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही पाच) [5]
- अ) BMI चे सूत्र
 - ब) मध्यगा शोधा 11.50, 12.34, 11.95, 13.22, 12.25.
 - क) 'Z' गुण म्हणजे प्राप्तांकाचे मध्यमानापासूनचे अंतर भागिले
 - ड) विचलनशीलतेची परिमाणे
 - इ) निरीक्षण साधन वापरून केलेले मूल्यमापन असते (कृति मूल्यमापन/प्रक्रिया मूल्यमापन)
 - फ) उभ्याने लांब उडी (SBJ) कसोटी स्नायूचा दमदारपणा मोजते (चूक/बरोबर)
 - ग) 4×10 मी. शटल रन कसोटीचे उद्दिष्ट.

- प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]
- अ) प्रसामान्य संभव वक्र (N. P. C.)
 - ब) मध्यगा व मध्यमानाची तुलना करा.
 - क) कसोटीची वैधता व विश्वसनियता
 - ड) कसोटीची मानके व निकष

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1765

[Total No. of Pages : 3

[5349]-301

B.P.Ed. (Semester - III)

**EVALUATION IN PHYSICAL EDUCATION & SPORTS
(2015 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in Brief.

[4 × 10 = 40]

- a) Write the meaning of test, measurement, Evaluation & assessment write their relation to each other.
- b) Write the factors to be considered for the administration of psychomotor test.
- c) Explain current evaluation procedure in school curriculum.
- d) Explain Harward step test.
- e) Discuss the factors affecting measurement.
- f) Explain the factors used in grading & methods of grading.

Q2) Answer in short.

[4 × 6 = 24]

- a) Explain formative - summative, process & product evaluation
- b) Write principles of evaluation
- c) Explain Authentic evaluation
- d) Explain AAHPERD youth fitness test

Q3) Short notes

[4 × 4 = 16]

- a) Importance of test, measurement & evaluation
- b) Classification of test
- c) Write 30 mt fly test & 10 × 4 shuttle run
- d) Criteria - of test selection.

P.T.O

Total No. of Questions : 3]

P1765

[5349]-301

B.P.Ed. (Semester - III)

EVALUATION IN PHYSICAL EDUCATION & SPORTS

(2015 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) संक्षिप्त उत्तरे लिहा.

[4 × 10 = 40]

- अ) कसोटी, मापन, मुल्यमापन, व मुल्यनिर्धारण यांचा अर्थ लिहा. कसोटी मापन, मुल्यमापन व मुल्यनिर्धारनातील संबंध लिहा.
- ब) कारक कसोट्यांचे व्यवस्थापन करताना कोणत्या घटांचा विचार करावा ते लिहा.
- क) शालेय आभ्यासक्रमातील सद्य परिस्थितीतील मुल्यमापन प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- ड) हारवर्ड स्टेप स्पष्ट करा.
- इ) मुल्यमापनावर परिणाम करणारे घटक लिहा.
- फ) श्रेणी देताना कोणते घटक असतात व श्रेणी देण्याच्या पद्धती स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[4 × 6 = 24]

- अ) अकारीत – संकलीत व कृती – परिणाम मुल्यमापन स्पष्ट करा.
- ब) मुल्यमापनाची तत्वे लिहा.
- क) सत्य मुल्यमापन स्पष्ट करा.
- ड) आफर्ड युथ फिटनेस कसोटी संच स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा.

[16]

- अ) कसोटी, मापन व मुल्यमापनाचे महत्व लिहा.
- ब) कसोट्यांचे वर्गीकरण
- क) 30 मिटर फ्लाए व 90×4 शटल रन कसोटी लिहा.
- ड) कसोटी निवडीचे निकष लिहा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3971

[Total No. of Pages : 4

[5349]-302
B.P.Ed. (Phy - Edu)
302 : BIOMECHANICS
(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write in brief (any four)

[4 × 10 = 40]

- a) Define Biomechanics. Write general application of Biomechanics in sports and games with examples.
- b) Explain and define Newtons Laws of motion with example from sports and games.
- c) Define stability. Explain principles of stability with examples from football sport only.
- d) Write qualitative analysis of walking and running.
- e) Define Projectile. Explain principles of projectile with example from Javelin throw only.
- f) Describe different planes and list movement types in planes.

Q2) Write in brief.

[4 × 6 = 24]

- a) Differentiate between scalar and vector quantities with examples.
- b) Explain classes of Layer.
- c) Write forms of motion with examples.
- d) Describe tools for measuring biomechanical variables.

P.T.O.

Q3) Write short notes (any four) :

[4 × 4 = 16]

- a) Define work, power, energy, impulse.
- b) Application of force.
- c) Define angular position, angular displacement.
- d) Differentiate between pulling and pushing.
- e) Write analysis of throwing.
- f) Define angular velocity and angular acceleration.

Total No. of Questions : 3]

P3971

[5349]-302

B.P.Ed. (Phy - Edu)

302 : BIOMECHANICS

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मराठी रूपांतराबाबत शंका असल्यास मूळ इंग्रजी प्रश्न विश्वसनीय मानावेत.

प्रश्न 1) संक्षिप्त उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

[4 × 10 = 40]

- अ) जीवयांत्रिकी शास्त्र व्याख्या द्या. जीवयांत्रिकीशास्त्राचे सर्वसामान्य उपयोजन खेळ व क्रिडा मध्ये कसे असते ते लिहा.
ब) न्युटन चे गतीविषयक नियमांची व्याख्या द्या व खेळ व क्रिडेतील उदाहरणासह स्पष्ट करा.
क) स्थिरत्वाची व्याख्या द्या. स्थिरत्वाची तत्वे फुटबॉल खेळातील उदाहरणासह स्पष्ट करा.
ड) चालणे व धावणे या हालचालीचे गुणात्मक विश्लेषण करा.
इ) प्रक्षेपणाची व्याख्या द्या. प्रक्षेपणाची तत्वे भालाफेक या खेळातील उदाहरणासह स्पष्ट करा.
फ) प्रतलाचे प्रकार सांगा व प्रतला मध्ये होणारे विविध हालचालीची यादी द्या.

प्रश्न 2) संक्षिप्त उत्तरे लिहा.

[4 × 6 = 24]

- अ) आदिश राशी व सदिश राशी मधील फरक उदाहरणासह सांगा.
ब) बलाची व्याख्या द्या. बलावर परिणाम करणारे घटक लिहा.
क) 'तरफ' व्याख्या द्या. तरफ चे वर्ग खेळ व क्रिडेतील उदाहरणासह स्पष्ट करा.
ड) जीवयांत्रिकी विश्लेषणाकरिता च्या पायऱ्या लिहा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

[4 × 4 = 16]

- अ) कार्य, ऊर्जा, शक्ति व आवेग-व्याख्या द्या.
- ब) गतीचे प्रकार.
- क) कोणीय वेग व कोणीय त्वरण-व्याख्या द्या.
- ड) ओढणे व ढकलणे या मधील फरक.
- इ) उडी मारणे या हालचालीचे गुणात्मक विश्लेषण.
- फ) शारीरिक हालचालीचे प्रकार.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3972

[Total No. of Pages : 4

[5349]-303

B.P.Ed. (Semester - III)

PERSONALITY DEVELOPMENT & SOFT SKILLS

(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any four questions. (10 marks each)

[4 × 10 = 40]

- a) What is personality analysis? Elaborate Sigmund Freud's personality analysis.
- b) Describe the different personality types with relevant examples.
- c) Explain in detail the personal traits & inter-personal traits of soft skills.
- d) Whose personality is likely to lead to faster career growth-one who glorifies his real success much more than the disappointments or one who represents both in a balanced manner? Justify.
- e) Describe in detail a team building activity to develop good communication skills and explain why such activities are necessary for a team.
- f) Write a job application letter in response to the following advertisement
Victory foundation-Pune Invites applications for the post of physical education teacher, we are looking for qualified & experienced professionals for the year 2018/19.

Q2) All questions are compulsory.

[4 × 6 = 24]

- a) What is the difference between a resume & a C.V. What is the best strategy to write a resume.
- b) Why do employers conduct a group discussion?
- c) Write a note on Non-verbal communication.
- d) What are the qualities of a good leader?

P.T.O.

Q3) Attempt any four.

[4 × 4 = 16]

- a) Time Management
- b) Social etiquettes
- c) Effective speaking guide lines
- d) Importance of listening skill
- e) Dress code for formal interviews

Total No. of Questions : 3]

P3972

[5349]-303

B.P.Ed. (Semester - III)

PERSONALITY DEVELOPMENT & SOFT SKILLS

(2015 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[4 × 10 = 40]

- अ) व्यक्तिमत्व विश्लेषण म्हणजे काय ? सिग्मंड फ्रॉईड यांचे व्यक्तिमत्व विश्लेषण पध्दत विस्तृत करा.
- ब) व्यक्तिमत्वाचे विविध प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा.
- क) सॉफ्ट स्किल मधील आंतर-व्यक्ति वैशिष्ट्य व वैयक्तिक गूण स्पष्ट करा.
- ड) पुढीलपैकी कोणत्या व्यक्तिमत्वामुळे करिअर मध्ये लवकर प्रगती साधली जाईल? त्याची कारणमिमासा द्या.
- अशी व्यक्ती जी अपयशांपेक्षा, खऱ्या यशाला अधिक महत्वाचे मानते व दाखविते अथवा
- अशी व्यक्ती जी यश-अपयश दोन्ही संतुलित प्रमाणात दर्शविते
- इ) चांगले संप्रेषण कौशल्य विकसित करण्यासाठी योग्य उपक्रम सूचवा व सविस्तर वर्णन करून संघनिर्मितीसाठी असे उपक्रम का महत्वाचे असतात ते स्पष्ट करा.
- फ) पुढे दिलेल्या जाहिरातीस अनुसरून नोकरी अर्ज लिहा. "व्हिक्टरी फाऊंडेशन-पुणे यांचेकडून शा. शि. शिक्षक पदासाठी अर्ज मागविण्यात येत आहेत. सदर पद हे इ. स. 2018-19 सालाकरीता असून अर्हताप्राप्त व अनुभवी शिक्षकांसाठी आहे.

प्रश्न 2) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

[4 × 6 = 24]

- अ) रेड्युमे व सी. व्ही यामध्ये काय फरक असतो? रेड्युमे लिहिण्यासाठी उत्तम तंत्र कोणती?
- ब) नोकरीच्या ठिकाणी गटचर्चा का घेतली जाते?
- क) अशाब्दिक संप्रेषण याबद्दल टिप लिहा.
- ड) उत्तम नेत्याकडे कोणती गुणवैशिष्ट्ये आढळतात?

प्रश्न 3) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[4 × 4 = 16]

- अ) वेळेचे व्यवस्थापन
- ब) सामाजिक वागणूकीचे नियम/शिष्टाचार
- क) प्रभावीपणे बोलण्यासाठीची दिशादर्शक तत्वे
- ड) ऐकण्याच्या कौशल्याचं महत्त्व
- इ) औपचारिक मुलाखतींसाठी पोषाख संकेत

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1766

[Total No. of Pages : 3

[5349]-304

B.P.Ed. (Semester - III)

Course - 304 : HEALTH AND NUTRITION

(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write any four.

[40]

- a) Explain Health & its Dimensions.
- b) Write down 10 remedies for maintaining good posture.
- c) What is carbohydrate? Explain its type with suitable example.
- d) Explain the types of Doping.
- e) Suggest pre & post competition Diet for wrestler.
- f) Write down scope of Health Education?

Q2) Write in Brief.

[24]

- a) State the principles of Health Education?
- b) Suggest Hygiene practices for mouth, Eyes & nose.
- c) Write down your ideas for implementing Health Education program in your school.
- d) Write down guideline for weight loss Diet.

Q3) Shot Notes (any four)

[16]

- a) Define Health & Health Education.
- b) Health services in School.
- c) Vitamins.
- d) Postural Deformities in legs.
- e) Creatine supplement.

P.T.O

Total No. of Questions : 3]

P1766

[5349]-304

B.P.Ed. (Semester - III)

Course - 304 : HEALTH AND NUTRITION

(2015 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालील पैकी कोणतेही चार प्रश्न लिहा. [40]

- अ) आरोग्य म्हणजे काय ते सांगून त्याची आयामे स्पष्ट करा.
- ब) शरीर धारणा उत्तम राखण्यासाठी दहा उपाय सुचवा.
- क) कर्बदीके म्हणजे काय ते सांगून त्याचे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- ड) उत्तेजक द्रव्यांचे प्रकार स्पष्ट करा.
- इ) कुस्तिपटूसाठी स्पर्धेपूर्वी आणि स्पर्धेनंतरचा आबर सुचवा.
- फ) आरोग्य शिक्षणाची व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) सविस्तर लिहा. [24]

- अ) आरोग्य शिक्षणाची तत्वे लिहा.
- ब) तोंड, डोळे, आणि नाक यांच्या स्वच्छतेच्या सवयी सुचवा
- क) आपल्या शाळेमध्ये आरोग्य शिक्षण विषय राबविण्याबाबत आपल्या कल्पना मांडा.
- ड) वजन घटविण्यासाठी मार्गदर्शक सुची लिहा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[16]

- अ) आरोग्य आणि आरोग्य शिक्षणाच्या व्याख्या
- ब) शाळेतील आरोग्य सेवा
- क) जीवनसत्वे
- ड) पायातील (शरीरधारणा) दोष
- इ) क्रिओटिन पुरक आहार

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1767

[Total No. of Pages : 4

[5349]-401

B.P.Ed. (Semester - IV)

**RESEARCH AND STATISTICS IN PHYSICAL EDUCATION AND
SPORTS**

(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write in detail (any four)

[4 × 10 = 40]

- a) What is research? Explain importance of research in physical Education & Sports. Discuss different methods of Research.
- b) Give list of ten different research titles. Write objectives of any one in detail.
- c) Explain concept of research statistics. Differentiate measures of central tendency.
- d) Explain characteristics of Normal probability curve with graphical reproduction.
- e) Find mean of the given distribution of physical education marks of 9th std students. Interpret the group status on the basis of given criteria.

87	61	90	69
45	48	47	73
67	74	71	64
39	79	88	60
83	39	85	71

Criteria

- Above90 - Excellent
70-90 - Very Good
60-69 - Good
50-59 - Average
45-49 - Need improvement

P.T.O

- f) Sir ups test was conducted on college going sports pertons. Thes sianstics is as given.

Mean score = 34

Standard deviation = 14

Find Z scores for the following students, their sit ups scores are given below

Name	Score	Z-Socre
Roopchand	55	
Saurabh	41	
Vijay	34	
Abhinav	20	

Q2) Write in Brief:

[4 × 6 = 24]

- Describe Action Research & Applied research
- Explain null hypolthesis & Research hypolhosis
- Describe data types with suitable examples
- Introduce different inferential statistical tools

Q3) Write in short (any four)

[4 × 4 = 16]

- Quantitative & qalitative Research.
- Different Sample techniques.
- Use of computer in Research.
- Measures of relationship.
- Data collection tools
- Formulas of the following
 - Meam
 - Standurd deviation
 - Spearman's Rank order connelanim
 - Quartile deviation

Total No. of Questions : 3]

P1767

[5349]-401

B.P.Ed. (Semester - IV)

RESEARCH AND STATISTICS IN PHYSICAL EDUCATION AND
SPORTS

(2015 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

[4 × 10 = 40]

- अ) संशोधन म्हणजे काय? शारीरिक शिक्षण व क्रीडेमधिल संशोधनाचे महत्त्व सोदाहरण स्पष्ट करा.
- ब) दहा वेगवेगळ्या संशोधन समस्यांची यादी द्या व कोणत्याही एका समस्येची सखोल उद्दिष्टे मांडा.
- क) संशोधन संख्याशास्त्राची संकल्पना स्पष्ट करा. केंद्रीय प्रवृत्तीच्या परिमाणांची तुलना करा.
- ड) प्रसामान्य संभव वक्राची गुणवैशिष्टे आलेखाद्वारे स्पष्ट करा.
- इ) वितरणात दिलेल्या शारीरिक शिक्षण विषयांच्या गुणांचे मध्यमान काढा. दिलेल्या गटाच्या दर्जाचे निकषांच्या आधारे अर्थनिर्वचन करा.

निकष

87	61	90	69	90 पेक्षा जास्त - असामान्य
45	48	47	73	70 ते 90 - अति उत्तम
67	74	71	64	60 ते 69 - उत्तम
39	79	88	60	50 ते 59 - सरासरी
83	39	85	71	45 ते 49 - प्रगती होणे गरजेचे

फ) महाविद्यालयीन खेळाडूंची सीटअपस् कसोटी घेतली. पुढे सांख्यिकी दिली आहे.

मध्यमान = 34 प्रमाण विचलन = 14

खालील विद्यार्थ्यांच्या सीट अपस् प्राप्तांकांचे Z - गुण शोधा

नाव	प्राप्तांक	Z - गुण
रूपचंद	55	
सौरभ	41	
विजय	34	
अभिनव	20	

प्रश्न 2) थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[4 × 6 = 24]

- कृती संशोधन व उपयोजित संशोधनाचे वर्णन करा.
- शून्य परिकल्पना व संशोधन परिकल्पना स्पष्ट करा.
- माहिती शलाकांचे सोदाहरण वर्णन लिहा.
- विविध अनुमानात्मक सांख्यिकीय साधनांची ओळख द्या

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणतेही चार)

[4 × 4 = 16]

- संख्यात्मक व गुणात्मक संशोधन
- न्यादर्शांची विविध तंत्रे
- संशोधनामध्ये संगणकाचा उपयोग
- सहसंबंधाची परिमाणे
- माहिती गोळा करण्याची साधने
- खालील सूत्रे लिहा.
 - मध्यमान
 - प्रमाण विचलन
 - स्पीअरमनची श्रेणी – अंतर सहसंबंध पद्धती
 - चतुर्थक विचलन

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1768

[Total No. of Pages : 4

[5349]-402

B.P.Ed. (Semester - IV)

**SPORTS MEDICINE, ATHLETIC CARE AND REHABILITATION
(2015 Pattern) (Course - 402)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in detail (any four)

[4 × 10 = 40]

- a) Define sports Medicine and write objective of Sports Medicine related to Prophylactic Health Care.
- b) Describe types of Soft Tissue Injuries and write its First-Aid.
- c) Explain Cryotherapy with its types. Write in short its physiological effects.
- d) Define first - Aid and describe in detail Cardio - Pulmonary Resuscitation
- e) Explain concept of Team Medical Care
- f) Explain in detail Causes of Sports Injuries.

Q2) Answer in brief

[4 × 6 = 24]

- a) Explain Doping Methods in detail
- b) Write difference between Acute and Chronic Injuries
- c) Draw framework for injury rehabilitation
- d) Write essential points for proper Lifting of casualty

P.T.O

Q3) Short note (any four)

[4 × 4 = 16]

- a) Role of Coach in Sports Medicine
- b) Write First-Aid and Management of Joint injuries
- c) Explain any 4 Strokes of Massage
- d) Explain First-Aid for Poisoning and Bee Stings
- e) Describe any 2 bandaging techniques with suitable diagrams
- f) Effects and Side-effects of Prohibited Substances

Total No. of Questions : 3]

P1768

[5349]-402

B.P.Ed. (Semester - IV)

SPORTS MEDICINE, ATHLETIC CARE AND REHABILITATION

(2015 Pattern) (Course - 402)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही चार)

[4 × 10 = 40]

- अ) क्रिडा वैद्यकशास्त्राची व्याख्या द्या. रोगप्रतिबंधात्मक आरोग्य निगा शी निगडित क्रिडा वैद्यकशास्त्राची उद्दिष्टे लिहा.
- ब) मऊ ऊती इंजांचे प्रकाराचे वर्णन करा व त्याकरिताचे प्रथमोपचार लिहा.
- क) थंड उपचारात्मक पद्धतीचे प्रकाराचे वर्णन करा. थंड उपचारात्मक पद्धती शरीरावर कसे कार्य करते ते लिहा.
- ड) प्रथमोपचाराची व्याख्या द्या व कृत्रिमश्वसन (CPR) चे वर्णन सविस्तर करा.
- इ) 'सघाची वैद्यकीय निगा' संकल्पना स्पष्ट करा.
- फ) खेळातील इंजांचे कारणे सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[4 × 6 = 24]

- अ) डोपिंग पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) मोठी इंजा व जुनाट इंजा या मधील फरक लिहा.
- क) इंजेच्या पुनर्वसन करिताचे कार्यक्रमाची मांडणी करा.
- ड) दुखापतग्रस्त व्यक्तीला उचलण्या करिताचे महत्त्वाचे मुद्दे लिहा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा (कोणतेही चार)

[4 × 4 = 16]

- अ) क्रिडा प्रशिक्षाचे क्रिडावैद्यकशास्त्रतील भूमिका.
- ब) साध्यांना (Joints) होणाऱ्या इजाचे प्रथमोपचार व व्यवस्थापन.
- क) मसाज चे कोणतेही चार हालचाली स्पष्ट करा.
- ड) विषबाधा व मधमाशी डंक करिता चे प्रथमोपचार स्पष्ट करा.
- इ) पट्टबंधन (Bondaging) चे दोन प्रकार चित्रासकट स्पष्ट करा.
- फ) प्रतिबंधित पदार्थाचे परिणाम व दुषपरिणाम.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1769

[Total No. of Pages : 4

[5349]-403

B.P.Ed. (Semester - IV)

PHYSICAL EDUCATION

Theory of Sports and Games (Theory)

(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write in brief (Four out of Six)

[4×10]

- a) Explain the flow chart play to sports.
- b) Draw & explain the classification of the sports.
- c) List out the Rules of Game Kabaddi.
- d) Explain 10 terminologies of Football.
- e) Describe 2 Technologies used in Cricket with its advantages & limitation.
- f) Describe the criteria for nationalise level 2 awards in sports field.

Q2) All Que. to solve compulsory.

[4×6]

- a) Write the difference between Game & Sports.
- b) List out minimum 8 standard equipment in Athletics.
- c) Draw Volleyball Court with suitable Names.
- d) Write down any 4 combative sports along with origin & 2 world famous competition.

P.T.O.

Q3) Four out of Five questions

[4×4]

- a) Difference between Umpire and Referees.
- b) List Down 4 Fouls in Kabaddi.
- c) List Down 4 Fouls in Handball.
- d) RFID Technology.
- e) Athletics (Throwing Events list)

Total No. of Questions : 3]

P1769

[5349]-403

B.P.Ed. (Semester - IV)

PHYSICAL EDUCATION

Theory of Sports and Games (Theory)

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) सविस्तर उत्तरे लिहा. (सहा पैकी कोणतेही चार)

[4×10]

अ) खेळणे (लीलया) ते क्रीडा हा प्रवास प्रवाहतक्याद्वारे स्पष्ट करा.

ब) क्रीडेचे वर्गीकरण तक्त्याद्वारे स्पष्ट करा.

क) कबड्डी खेळातील नियमांची यादी करा.

ड) फुटबॉल क्रीडेतील 10 संज्ञा स्पष्ट करा.

इ) क्रिकेटमधील कोणतेही 2 तंत्रज्ञानाचा वापर स्पष्ट करून त्याचे फायदे व त्याचा मर्यादा स्पष्ट करा.

फ) राष्ट्रीय स्तरावरील कोणत्याही 2 क्रीडा पुरस्काराबाबत माहिती द्या.

प्रश्न 2) सर्व प्रश्न अनिवार्य.

[4×6]

अ) खेळ आणि क्रीडेतील फरक सांगा.

ब) अॅथलेटिक्स क्रीडाप्रकारातील 8 प्रमाणीत साहित्यांची यादी करा.

क) व्हॉलीबॉल खेळाच्या क्रीडांगणाची आखणी करून नावे लिहा.

ड) द्वंद्वात्मक खेळांची चार नावे सांगून त्यांचा उगम सांगून आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील 2 स्पर्धांचे नाव लिहा.

प्रश्न 3) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[4×4]

- अ) पंच आणि सामनाधिकारी ह्यांतील फरक सांगा.
- ब) कबड्डी खेळातील 4 प्रमादांची यादी करा.
- क) हॅडबॉल खेळातील 4 प्रमादांची यादी करा.
- ड) RFID तंत्रज्ञान
- इ) फेकीचे प्रकारांची यादी करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1770

[Total No. of Pages : 8

[5349]-404

B.P.Ed. (PHY-EDU) (Semester - IV)

YOGA EDUCATION

(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Solve any four of the following :

[40]

- a) Write need and importance of Yoga in Physical education and sports.
- b) 'ASHTANG YOGA' explain in detail.
- c) Write different Chakras, their position and importance.
- d) List out 'SHATKARMAS' and explain any two in detail.
- e) Write importance of Pranayama and explain any two types of Pranayama in detail.
- f) Write in detail about Yoga Centers in India and Abroad.

Q2) Write all of the following:

[24]

- a) Write any one Yogic Prayer and its meaning.
- b) How Yoga is one of the remedial treatment method? Discuss.
- c) Write names of the GUNAS in Yoga and explain its types.
- d) Importance of 'KARMA YOGA'.

P.T.O.

Q3) Write short notes (any four)

[16]

- a) History of Yoga
- b) Yoga in Bhagwatgita
- c) Yogapchar for stress-tension relief
- d) Misconcepts of Yoga
- e) Explain - "Chetta Vrutti Nirodh"
- f) Names of 'PANCHPRANA'

Total No. of Questions : 3]

P1770

[5349]-404

B.P.Ed. (PHY-EDU) (Semester - IV)

YOGA EDUCATION

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील पैकी चार प्रश्न सोडवा.

[4×10=40]

- अ) शारीरिक शिक्षण आणि खेळातील योगाची गरज आणि महत्व सांगा.
- ब) 'अष्टांग योग' सविस्तर स्पष्ट करा.
- क) योगामधील विविध चक्रांची नावे, स्थान व महत्व लिहा.
- ड) 'षट्कर्मांची' यादी करून कोणतेही दोन सविस्तर स्पष्ट करा.
- इ) योगातील प्राणायामाचे महत्व सांगून प्राणायामाचे प्रकारांतील कोणतेही दोन प्राणायाम सविस्तर स्पष्ट करा.
- फ) भारतातील आणि परदेशातील योग अभ्यास केंद्राबद्दल सविस्तर माहिती लिहा.

प्रश्न 2) खालील सर्व प्रश्न सोडवा.

[4×6=24]

- अ) तुम्हाला माहित असलेली कोणतीही एक (योगिक) प्रार्थना व तिचा अर्थ लिहा.
- ब) योग - एक उपचार पध्दती कशी? चर्चा करा.
- क) योगामधील गुणांचे नावे सांगून प्रकार स्पष्ट करा.
- ड) कर्मयोगाचे महत्व.

प्रश्न 3) टीपा लिहा (कोणत्याही 4)

[4×4=16]

- अ) योगाचा इतिहास
- ब) भगवतगीतेतील योग
- क) ताणतणाव कमी करण्यासाठी योगोपचार
- ड) योगाबद्दलचे गैरसमज
- इ) “चित्त वृत्ती निरोधः” स्पष्ट करा.
- फ) ‘पंचप्राणा’ची नावे

Total No. of Questions : 3]

P1770

[5349]-404

B.P.Ed. (Second Year) (Semester - IV)

FITNESS & CONDITIONING

(2015 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any four questions :

[4×10=40]

- a) Define physical activity, exercise & fitness. How does physical activity impact health?
- b) Explain the importance of health appraisal & describe the types of Screening instruments used for health appraisal.
- c) What are the principles of training? Give example of a program for muscular strength designed for a weightlifter.
- d) Write a detailed note on flexibility & stretching methods.
- e) Explain in detail the latest trends in training.
- f) Describe the strategies for enhancing exercise adherence.

Q2) All questions are compulsory.

[4×6=24]

- a) Differentiate between moderate & vigorous physical activity with examples.
- b) List down four agility drills with diagram.
- c) What are the latest equipments used in fitness conditioning?
- d) What are the essential qualities of a fitness conditioning trainer?

Q3) Write a short note on any four

[4×4=16]

- a) Girth circumference
- b) Benefits of fitness exercise
- c) Free weights & machine weights
- d) Modes of endurance training
- e) Goal setting

Total No. of Questions : 3]

P1770

[5349]-404

B.P.Ed. (Second Year) (Semester - IV)

FITNESS & CONDITIONING

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[40]

- अ) शारीरिक सक्रियता, व्यायाम आणि सुदृढता या व्याख्या स्पष्ट करा. शारीरिक सक्रियता आरोग्यावर कसा परिणाम करते?
- ब) आरोग्याच्या मूल्यमापनाचे महत्त्व स्पष्ट करा आणि आरोग्याच्या मूल्यमापनासाठी वापरल्या जाणाऱ्या साधनांचे वर्णन करा.
- क) प्रशिक्षणाची तत्वे कोणती? भारतोलकासाठी (वेटलिफ्टर) नमुना प्रशिक्षण कार्यक्रमाची (स्नायु ताकतीसाठी) रचना करा.
- ड) लवचिकता आणि ताणणे (स्ट्रेचिंग) यावर सविस्तर लिहा.
- इ) प्रशिक्षणातील आधुनिक / नवीन प्रवाह सखोल स्पष्ट करा.
- फ) व्यायाम निष्ठा वृद्धीगत करण्याची धोरण वर्णन करा.

प्रश्न 2) खालील सर्व प्रश्न सोडवा.

[24]

- अ) मध्यम शारीरिक सक्रियता आणि जोमदार शारीरिक सक्रियता यातील फरक उदाहरणासह लिहा.
- ब) आकृतीसह दिशाभिमुखतेच्या चार कवायतींची (ड्रील्स) यादी करा.
- क) सुदृढता सुस्थितीसाठी (कंडिशनिंग) कोणती नवीन उपकरणे वापरली जातात?
- ड) सुदृढता सुस्थिती प्रशिक्षकासाठी आवश्यक गुणवत्ता कोणत्या?

प्रश्न 3) टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

[16]

- अ) घेर परीघ मोजमाप
- ब) सुदृढता व्यायामाचे फायदे
- क) फ्री वेटस् आणि मशिन वेटस्
- ड) दमदारपणा प्रशिक्षणाचे प्रकार
- इ) ध्येय निश्चिती

